

Suočavanje s vršnjačkim nasiljem

Autor: Barry van Driel

TEMA

Suočavanje s vršnjačkim nasiljem kroz formalno i neformalno obrazovanje.

KONTEKST

Vršnjačko nasilje predstavlja veliki problem diljem svijeta, u školama, na radnom mjestu i u mnogim drugim društvenim okruženjima. Prema UNESCO-u, gotovo jedan od tri učenika (32%) bio je barem jednom u posljednjem mjesecu žrtva vršnjačkog nasilja u školi, dok sličan postotak uključuje fizičko nasilje, prema publikaciji*. Žrtve vršnjačkog nasilja su pripadnici oba spola. Mladi ljudi koji se percipiraju kao različiti na bilo koji način češće su meta vršnjačkog nasilja.

Vršnjačko nasilje ima kratkoročne i dugoročne posljedice za osobu koja je žrtva, osobu koja vrši nasilje, osobu koja je i žrtva i nasilnik, te za promatrača prisutnog tijekom događaja nasilja**. Vršnjačko nasilje značajno utječe na mentalno zdravlje pojedinaca i može dovesti do depresije i čak samoubojstva među žrtvama. Razvoj interneta dodao je novu dimenziju tradicionalnom vršnjačkom nasilju. Mnoga istraživanja pokazuju da je sada prevalenta forma vršnjačkog nasilja cyberbullying***.

CILJEVI

- Sudionici/učenici dobivaju uvid u što je vršnjačko nasilje
- Sudionici/učenici dobivaju uvid u vrste vršnjačkog nasilja
- Sudionici/učenici dobivaju uvid u uzroke vršnjačkog nasilja
- Sudionici/učenici dobivaju uvid u različite načine suočavanja s vršnjačkim nasiljem.

METODOLOGIJA

- Individualni rad
- Rad u malim grupama i prezentacije pred cijelom grupom
- Oluja ideja (brainstorming)
- Prezentiranje

ISHODI UČENJA

- Sudionici/učenici mogu razlikovati različite vrste vršnjačkog nasilja.
- Sudionici/učenici mogu razlikovati različite načine suočavanja s vršnjačkim nasiljem.
- Sudionici/učenici mogu voditi otvorene i iskrene rasprave o vršnjačkom nasilju i mogućim rješenjima

---

*<https://en.unesco.org/news/school-violence-and-bullying-major-global-issue-new-unesco-publication-finds>

**<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK390414/>

***<https://www.psychologytoday.com/us/blog/teen-angst/201205/cyberbullying-versus-traditional-bullying>

Pregled aktivnosti (proces)

Trajanje: 120 - 150 minuta

PRIPREMA

U predloženom planu aktivnosti predviđeno je korištenje više videozapisa. Nastavnik-ca/edukator-ica trebao/la bi unaprijed pregledati te odlučiti koje će koristiti. Također, nastavnik-ca/edukator-ica može dodati video resurse koji su lokalno specifični ili prikladniji.

PRVI DIO: 70-80 MINUTA

Uvod: 5-10 minuta

Nastavnik-ca/edukator-ica kratko objašnjava temu, što se očekuje od učenika/sudionika te također objašnjava da će raditi kako individualno tako i u malim grupama.

Nastavnik-ca/edukator-ica objašnjava fokus aktivnosti koje slijede.

Identificiranje karakteristika vršnjačkog nasilja: 5-10 minuta - plenarni format

Nastavnik-ca/edukator-ica objašnjava da postoji mnogo različitih definicija vršnjačkog nasilja i da se priroda vršnjačkog nasilja posebno promijenila u posljednjim godinama zbog porasta korištenja društvenih mreža.

Nastavnik-ca/edukator-ica traži od učenika/sudionika da uzmu 10 minuta da napišu koje su po njihovom mišljenju 5 glavnih karakteristika vršnjačkog nasilja. Ovo se radi individualno i temelji se na mišljenju učenika/sudionika. Nema ispravnih ili pogrešnih odgovora.

Refleksija u malim grupama: 30-40 minuta

Nastavnik-ca/edukator-ica formira manje podgrupe (od najmanje 4 osobe po podgrupi) koje će reflektirati o karakteristikama koje su identificirali. Ove podgrupe mogu biti u fizičkom prostoru ili online.

Za svaku podgrupu se imenuje moderator i presenter, ili se osobe mogu dobrovoljno javiti za te uloge.

Svaka podgrupa uspoređuje i kontrastira 5 ključnih karakteristika koje je svaka osoba identificirala. Zatim, svaka podgrupa pokušava stvoriti sveobuhvatniji popis karakteristika.

Nakon toga, u manjim grupama učenici/sudionici moraju podijeliti karakteristike vršnjačkog nasilja u 3-4 kategorije. Napomena: primjeri će vjerojatno uključivati stvari poput uzroka, štete ili posljedica, manifestacija poput fizičkog, psihološkog i cyber nasilja, rješenja ili njihovog nedostatka, trajanja nasilja itd.

Nakon što završe, učenici/sudionici se, još uvijek u manjim grupama, traže da prouče sljedeću službenu EU definiciju vršnjačkog nasilja (vidi resurs). Alternativno, nastavnik-ca/edukator-ica može odabrati drugu službenu definiciju (na primjer, ako je nastavnik izvan Europe) ili zamoliti učenike/sudionike da istraže službene definicije online.

Svaka grupa, u otprilike 15 minuta, treba identificirati koje su karakteristike sadržane u ovoj službenoj definiciji. Jesu li propustili koju karakteristiku? Imaju li na popisu karakteristike do kojih su došli, a koje nisu sadržane u ovoj definiciji? Nakon pregleda ove definicije, mogu li dodati karakteristike u svoje kategorije? Trebaju li im nove kategorije?

Prezentacije: 15 - 20 minuta

Prva grupa ukratko predstavlja kategorije i karakteristike koje pripadaju tim kategorijama. Nastavnik-ca/edukator-ica bi trebao/la odlučiti koja grupa bi bila najbolja da prva prezentira. Sljedeće grupe fokusiraju se na sve razlike/dodatke koje bi mogle imati u odnosu na prezentaciju prve grupe.

Povratna informacija i sažetak nastavnika-ce/edukatora-ice: 5-15 minuta

Nastavnik-ca/edukator-ica sažima i daje povratnu informaciju o grupnom radu koji su proveli učenici. Osvrće se na to jesu li se uglavnom složili oko kategorija i karakteristika i da li se one razlikuju od službene definicije te zašto bi to moglo biti tako. (Napomena: mnoge službene definicije su kompromis među ljudima koji također imaju različita mišljenja. Postoje i različiti odnosi moći koji utječu na donošenje definicije.)

DRUGI DIO: 75-90 MINUTA – UVOD U PRIMJERE VRŠNJAČKOG NASILJA, NJEGOV UTJECAJ I MOGUĆA RJEŠENJA

Rad u malim grupama: 50-60 minuta

U malim grupama, učenici/sudionici gledaju nekoliko YouTube videozapisa koji se fokusiraju na vršnjačko nasilje kako bi bolje razumjeli taj fenomen (oko 30 minuta). Ovaj dio aktivnosti može se provesti kao zadatak za online istraživanje (korištenjem ključnih riječi za pronalaženje primjera na internetu) ili gledanjem bilo kojeg od unaprijed odabranih videozapisa. Nastavnik-ca/edukator-ica bi trebao/la unaprijed pregledati ove videozapise kako bi provjerio njihovu prikladnost i odabrao najkorisnije za određenu ciljnu skupinu.

Video pod nazivom: Cyber-bullying Facts – Top 10 Forms of Cyber Bullying; 3 min 30 sec

<https://www.youtube.com/watch?v=0Xo8N9qIJtk>;

Video pod nazivom: Social experiment: Muslim girl bullied by a racist; 11min, 03 sec.

<https://www.youtube.com/watch?v=mbO3K90DyKQ>

Video pod nazivom: A Bully Apologizes to Her Victim 15 Years Later; 5 min 55 sec

<https://www.youtube.com/watch?v=paJD4r31rB0>

Video pod nazivom: Peer Advocacy: A Unique Bullying Prevention Model; 4 min 32 sec

<https://www.youtube.com/watch?v=6MX1-6oU1Cc>

Video pod nazivom: Anti-bullying App; 3 min 11 sec

<https://www.youtube.com/watch?v=Sl4eA3nNT7Y>

Video pod nazivom: Restorative Justice for Bullies; 18 min 13 sec

<https://www.youtube.com/watch?v=tvnfbsn6AaQ>

Svaka grupa odgovara na sljedeća pitanja:

1. Je li vas nešto iznenadilo u informativnim materijalima? Molim te objasni.
2. Što mislite, zašto dolazi do zlostavljanja? Što motivira ljude da maltretiraju druge?
3. Što mislite kakve posljedice ima zlostavljanje za žrtve nasilja? Što mislite kakve posljedice ima zlostavljanje za zlostavljače?

Prezentacija: 15-20 min

Svaka grupa prezentira svoje glavne spoznaje u trajanju od 3-5 minuta. Članovi drugih grupa mogu postavljati pitanja radi pojašnjenja.

Analiza i sažetak: 5-15 min

Nastavnik-ca/edukator-ica sažima i analizira rad koji su studenti proveli. Gdje su se složili, a gdje nisu? Što su naučili?

IDEJE ZA DOMAĆU ZADAĆU

Učenici/studenti mogu pokazati svojim prijateljima ili članovima obitelji jedan ili više 'videa o vršnjačkom nasilju' kako bi potaknuli raspravu s njima o njihovim vlastitim iskustvima s vršnjačkim nasiljem.

IDEJE ZA PRILAGODBU

Sljedeći rad o restorativnoj pravdi može poslužiti kao nastavak na aktivnosti navedene gore:

Pozadina: Kada dolazi do vršnjačkog nasilja, postoji mnogo načina na koje institucije poput grupa mladih ili škola mogu postupati s tim. Jedan inovativan pristup naziva se 'restorativna pravda'. Osim videozapisa u glavnom dijelu aktivnosti, sljedeći videozapisi o obnoviteljskoj pravdi mogu pružiti dodatne uvide u ovaj pristup:

Video pod nazivom: Odbor za pravdu: Upotreba praksi obnoviteljske pravde za rješavanje sukoba
<https://www.youtube.com/watch?v=zgw7gY9fbz8>

Video pod nazivom: Što je obnoviteljska pravda?
<https://www.youtube.com/watch?v=B9NeG9p4zI4>

PITANJA

---

1. Kakvi su dojmovi učenika/sudionika o ovim videima i konceptu 'Restorativne pravde'? Kako se ti dojmovi uspoređuju s dojmovima o videu o obnoviteljskoj pravdi u glavnom dijelu aktivnosti?
2. Mogu li učenici/sudionici sastaviti popis prednosti i nedostataka povezanih s pristupom restorativne pravde u rješavanju vršnjačkog nasilja?
3. Koje aspekte videa, ako ih ima, učenici/sudionici smatraju korisnima i provedivima za implementaciju u vlastitom okruženju? Razvijte kratki pregled strategije koja bi se mogla koristiti za pokretanje promjene u njihovom okruženju.

OBJAŠNJENJE ULOGA NAVEDENIH U AKTIVNOSTI

Facilitator

- Osigurava da svatko razumije zadatak
- Osigurava da svatko doprinosi zadatku
- Manje se fokusira na vlastite ideje i više na idejama cijele grupe
- Pokušava pronaći gdje se ljudi slažu i gdje se ne slažu
- Potiče pozitivnu atmosferu u grupi
- Predstavlja grupu ako imaju pitanje za nastavnika.

Prezentator

Priprema grupu za prezentaciju (tko će što reći, što će se koristiti u prezentaciji)

IZVOR

EU DEFINICIJA VRŠNJAČKOG NASILJA:

Ne postoji univerzalna definicija školskog vršnjačkog nasilja, ali općenito je prihvaćeno da je to ciljano agresivno ponašanje koje karakterizira neprijateljska namjera, neravnoteža moći i ponavljanje tijekom vremena. Vršnjačko nasilje ozbiljno utječe na fizičko i mentalno zdravlje žrtava, te također ima negativne učinke na obrazovne rezultate. Vršnjačko nasilje može kršiti prava djece i mladih na kvalitetno obrazovanje. Djeca se često mogu naći kao mete vršnjačkog nasilja zbog neke percepcije razlike – fizičkog izgleda, nepridržavanja rodnih normi, rase ili nacionalnosti.

Osim "tradicionalnog" vršnjačkog nasilja, sve češće je prisutno i elektroničko nasilje (cyberbullying). Elektroničko nasilje dijeli karakteristike s drugim oblicima vršnjačkog nasilja, ali se provodi korištenjem elektroničkih sredstava, pri čemu nasilnici obično objavljuju tračeve, prijetnje, seksualne komentare, osobne informacije ili uvrede na društvenim medijima. Budući da su djeca i mladi sve više uronjeni u digitalni svijet, ovaj oblik nasilja može dramatično utjecati na samopoštovanje i povezan je s povećanim razinama t depresije i samoubojstava među srednjoškolicima.

Još jedan važan aspekt vršnjačkog nasilja je da vrlo često zahtijeva publiku – bilo stvarnu ili online. To ima dva važna posljedica: prvo, žrtva će se osjećati više poniženo i sramno što je bila meta pred vršnjacima; i drugo, publika postaje umiješana u čin nasilja kad ništa ne čini kako bi ga zaustavila.

Izvor: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/focus-can-we-prevent-bullying-school_en

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sadržaj ovih materijala ne odražava službeno mišljenje Europske unije.
Odgovornost za informacije i stavove izražene u materijalima u potpunosti leži na autoru(ima).